SIAŬBIT THE SOWER

Vialika-Litoŭski (Biełaruski) dvumiesiačnik

The Great-Litvanian (Whiteruthenian) bimonthly

Authorized as Second Class Mail, Post Office Department, New York, U. S. A.

Časapis Katalicka-Hramadzki

1971 Listapad-Śniežań Nr. 82 (h. 14) November-December, 1971

Redakcyja "Siaŭbita" žadaje Svaim Čytačom Viasiołych Kalad i ščaślivaha Novaha 1972 *Hodu!*

Naradziŭsia, nam źjaviŭsia,
Pamiž bydła ŭ stajni Boh.
Chto-ž małomu,darahomu
Dać tam chvału hodna moh?
Pastuški, vy paśpiešajcie,
Češć i chvału jamu dajcie
Vas anioł tudy zavieść.

Razam z vami, my z malbami
Paśpiašym tudy chutčej,
Choć małoha, staniem Boha
Ciešyć pieśniaju svajej.
Bo jon biedna naradziŭsia,
U žłabočku prytuliŭsia,
Kab nas hrešnych ŭ niebie mieć.

Kazań
na Uhodki Naradžeńnia Jezusa Chrystusa

"Voś abviaščaju vam vialikuju radaść, jakaja budzie ŭsim ludziam; siańnia ŭ mieście Davidavym naradziŭsia Zbaviciel..."
/ Łuk. 2. 11 - 12 /

Končycca druhaja tysiača hadoŭ ad toj chviliny, kali Boh pasłaŭ ź nieba Anioła z radasnym pasłańniem da ludziej na ziamli. Z pasolstvam, jakoha recha mieła hučać pa ŭsich stahodździach až da kanca śvietu. Voś toj Anioł,pasłany ad Boha,źjaviŭsia na paloch betlejemskich i ahałasiŭ radosnuju navinu pastuchom: "Voś ahłašaju vam vialikuju radaść, jakaja budzie ŭsim ludziam; siońnia u mieście Davidavym naradziŭsia zbaviciel, katory jość Pan Chrystus". Tady Božy Anioł abviaščaje im, što toj, katory maniŭsia pryjści, toj, katorym dobra słaŭlenyja majuć być usie pakalieńnia na ziamli, Toj katory byŭ ažydany narodami, pradskazyvany Prarokami — užo pryšoŭ. I hetaja radasnaja navina i siońnia jość paŭtaranaja, bo abchodzim hadaŭščynu taho niepaniataha cudu miłaści.

Siońnia vačyma viery iznoŭ spahladajma na taho novanarodžanaha zbaviciela. I našyja vočy nia mohuć nasycicca pahladam taho Božaha Dziciatka. Niavysłaŭlenaja radaść napaŭniaje sercy našyja myśli, što Boh tak šmat i ŭ taki niaponiaty sposab nas umiłavaŭ i dziekolačy jość śviatar, siońnia i horstka ludziej, tam viekapomny hejnał radaści: "Chvała na vyššynach Bohu !"

Bo vialikaja była miłaść Boha, kali Aniołaŭ i śviet ź ničoha satvaryŭ. Vialikaja była miłaść Boha kali utvaryŭšy čałavieka cieła z ziamli, udychnuŭ u jaho nieśmiarotnuju dušu i vyvyśsiŭ jaho nad usie stvareńni na ziamli.

Vialikaja była miłaść Boha, kali pasla hrechu abiacaŭ čałavieku daravańnie i adkupieńnie. Ale kali hlaniem na žałabok u stajni betlejemskaj, kali Boha ŭ postaci dzicianiaci vidzim tady: Uzrok našaha rozumu hublajecca u ciamnotach niepaniatnaj tajnicy. Naš duch prychodzić u niezapad prad vialikaściaj cudu miłaści bożaj. A serca našaje moža vydać tolki voklik ździŭleńnia: — O! miłaść Boha biaz kanca! O! miłaść Boha biaz hranic! I ciapier abchodzim pamiatku. I pan Boh da kažnaj dušy i ciapier adzyvajecca słavami Praroka: "Viasialisia Syjonskaja dačka vykryknij u hołas Dačka Jerozolimu, bo ŭładar tvoj prychodzić da ciabie — spraviadlivy — Adkupiciel".

Pačućciovaści našyja nam kažuć: što heta dziciahio ubohaje, jahonaja Matka była adapchnionaja ad usich i nia było dla jaje miejsca ŭ zajezdnym domie; nia było joj ubohaj chatki, jakajab jej adamknułab haścinnyja dźviery i pad svaju strachu pryniała. Heta dziciahio lažyć u stajni, žołabie, na ćviordaj sałomie, vystaŭleno na zimno i viatry. Ale viera śviataja nam kaža: što hetaje novanarodžanaje dziciahio — heta Jon, katory žyŭ pierš čym na niebie sonca zajaśniało — heta viečny Boh. Hetaje słaboje dziciahio, to Jon, katory usie śviety zbudavaŭ, katoraha tronam jość niabiosy, a pad nožkami ziamla — heta Usiemahutny Boh. Heta dziciahio, katoraje jašče nia umieja havaryć, to Jon, katory pryadzievaje polnyja kvietki, žyvić niabiosnyja ptuški, katory zorkam naznačaje šlachi — heta Boh niaskončana mudry. Heta dziciahio, katoraje ŭ žołabie žałosna płakała heta toj, prad katoraha Vobliččam, navat niabiosy nia byli čystyja, prad katoraha nie ahraničanym majestatam, Charubiny i Serafiny na tvar padajuć. Heta Boh, biazkaniečna śviaty. Hetaje dziciahio ŭ žołabie ŭ połački spavitaje, heta Jon, katoraha nieba i ziamla aharnuć nia mohuć, —Heta Boh nieahraničany.

Sviataja Viera nam kaža, što dziciahio, heta Boh žyvy i žyvučy viečna. I što chiliła našaha Boha Zbaviciela, kab astaviŭ Jon Nieba niabiosnyja roskašy, a zyjšoŭ na našuju mizernuju ziamlu? Na hetaje pytańnie adkazyvaje našaja śviataja viera. "Miłaść Boha ździeiła, kab čałaveka vyvyššała pad nieba empiryjskaje".

Ź miłaści da nas, Boh uziaŭ na siabie našaje ludzkoje cieła i vybraŭ postać słuhi, kab u taki sposab moh nas ź niavoli niačyścika vybavić. Ź miłaści Jon sam ciarpieŭ za nas usich, kab nas uvolnić nas ad viečnaj kary.

X.J.L.O.F.M.

Hetym ščyra dziakuju za prysłanyja achviary: za "śledam za Crystusa" Liturgii, "Siaŭbit". Spadarstvu Budźkavym $10, Spadarstvu B.N. Liščonkavym $15, Spadarstvu Daniłovičam $5, Spadarstvu Leonidu i Rajsa Holak $5, Spadaryni Janinie Kačanoŭskaj $5, Spadaryni i Spadaru Akanovičam $10, Spadarstvu Zaprudnikavym $5, Spadarstvu Silvanovičavym $5, Spadarstvu Paškievičavym $5. Spadarstvu C. Chaniaŭkavym $1. Spadarstvu Kačanoŭskim $5.

Ab dvuch prykazańniach lubaści

"Lubaść jość "Karaleŭskim zakomam" (Jak 2,8). Heta značyć istotnym źmiestam usiej chryścijanskaj navuki. 1. Najvažniejšyja prykazańni jość dva: Lubaść Boha i bližniaha. Imi abniaty usie inšyja prykazańni.

Kali pytalisia Pana Jezusa Chrystusa vučanyja u pravic, "katoraje najvažniejšaje iz usich prykazańniaŭ?" Adkazaŭ im: "Budziš lubić Pana Boha tvajho, iz usiaho serca tvajho (vola) iz usiej dušy tvajej (rozumam), iz usich siłaŭ tvaich (čynami), iz usich myślaŭ tvaich (pačućciami). Heta jość pieršaje prykazańnie. A druhoje — padobnaje pieršamu. "Budzieš lubić bližniaha tvajho, jak samoha siabie". (Mar. 12, 30, 31). Padobnymi s'avami Boh užo u starym Zapaviadzi nakazyvaŭ lubić Boha nad usio (5 Mojž. 6, 5) i lubić bližniaha jak samoha siabie (3. Mojs. 19, 18). Dva prykazańni lubaści źmieščajuć u sabie usie inšyja prykazańni. -Upłyŭ ich raściahvajecca na usie ułady dušy čałavieka (Rozum, pačućcio i volu), a tak sama i na čyny, jak heta vynikaje z tych słoŭ Pana Chrystusa. Jak hałuzki dreva vyrastajuć iz supolnaha pnia, tak usie prykazańni vypłyvajuć z hetaha padvojnaha prykazańnia lubaści Boha i bližniaha. Inšyja prykazańni tolki jaśniej padkreślivajuć, tolki dakładniej u padrobnaściach čaho vymahajuć ad čałavieka prykazańni lubaści. Vykazvajuć i słovy Jezusa Chrystusa. "Natych dvuch prykazańniach zavisnuŭ uvieś Zakon i Praroki (Mat. 22, 40). Usiudy, u siemjach, krainach, haspadarstvach i hminach nie patreba byłob nijakich inšych pravoŭ, aprača prykazańnia miłaści, kalib usie i usiudy naležna ich pieraściarahali. (Allioli). Hetyja dva prykazańni, pačaŭšy ad słoŭ "Słuchaj (izma). Izraelu") adtul i kryšma"— ustup (išma) admaŭlajuć izraelcy, jak malitvu, a spisanyja na parhaminie i zamknutyja u kubie majuć na čale i na levaj ruccy ("Sfelim"), a tak sama u blašanych kapsulkach, prybitych da dźviarej (mezur).

U prykazańniach lubaści Boha źmiaščajecca 4-ry pieršyja prykazańni Božyja, a prykazańni lubaści bližniaha usie 6-ć nastupnych Božych prykazańniaŭ dy takža miłasernych čynaŭ.

Jak naš najvyšejšy Uładar, žadaje Boh ad nas u 1-m: "Nia miej inšych bahoŭ, aprača Mianie". Značyć abažańnia i viernaści. U 2-m: "Nia užyvaj Imieńnia Božaha nadaremna". Česć Bohu. U 3-m: Pomni dzień śviaty śviatkavać". Služeńnie jamu. U 4-m: "Pavažaj baćku tvajho i matku tvaju". Pavažać ich, jak zastupnikaŭ samoha Boha na ziamli. Dalšyja 6-ć prykazańniaŭ najmirujuć našyja adnosiny da našych bližnich. 5-je prykazańnie: "Nie zabivaj" Zabaraniaje škodzić nažyćci. 6-je prykazańnie: "Nie cudzałož". Zabaraniaje škodzić na biazvinnaści. 7-je prykazańnie: "Nie kradzi". Zabaraniaje škodzić na ułasnaści. 8-je prykazańnie: "Nia śviedčyć falšyva na bližniaha svajho". Zakazuje škodzić na češci. 9-je

źmiaščajecca u lubaści Boha, jak pryšłaja raścinka u nasieńni. "Abodvy prykazańni lubaści jość taho rodu, što nia možna vypaŭniać adnaho biaz druhoha" (śv. Aŭg.). Dziela taho časta u śviatym pisańni havorycca tolki ab adnej lubaści, ab adnym prykazańni. Raz ab prykazańni lubaści Boha dy iznoŭ druhi raz ab lubaści bližniaha, bo adno źmiaščajecca u druhim (śv. Aug.). Kalib chto kazaŭ što miłuje Boha, a u nienaviści maje brata svajho, jość łhunom (1 Ioan 4, 20). Chto lubić Boha, nia moža nienavidzieć čałavieka. A chto nienavidzić čałavieka, nia moža lubić Boha (śv. Hier.). Lubaść Boha jość ciarplivaja, pryjaznaja, nie svarkaja, nia myślačaja złoha. (1 Kor. 13 5-5). A takim čynam lubaść bližniaha jość najpeŭniejšaj kryteryjaj, lubaści Boha. Chto chavaječ hnieŭ suprać bližniaha svajho (Chaciab tolki adnamu), chto jaho nienavidzić, zajzdrościć jamu, abo škodzić jamu na zdaroŭi, niavinnaści, majemaści, abo češci, chto nie achotna daje miłaściniu — toj nia maje u sabie lubaści Božaj. Niepravoty dziejanyja suproć kamu kolačy, jość dovadam, što čałaviek toj nie maje lubaści Boha. (śv. Efrem).

4. Chto ady maje lubaść da bližniaha, toj, vypaŭniaje abodvy prykazańni, dyk pry hetym i usie prykazańni.

Śviaty Joan Evangelisty mieŭ pryvyčku časta kazać viernikam: "Dzietki miłyja, miłujciesia naŭzajem!" Zapytalisia jaho, čamu heta tak časta paŭtaraje? Adkazaŭ: "Kali miłujeciesia naŭzajem, vypaŭniajecie uvieś zakon". Na patrebu uzajemnaj lubaści kłaŭ nacisk i prykazańnie: "Nie pažadaj žonki čužoj". 10-je: "Nie prahni ničoha, što nie tvajo". Zabaraniaje škodzić na ułasnaści čužoj.

Chto vykonvaje prykazańni lubaści Boha i lubaści bližniaha, vypaŭniaje usie prykazańni i zdabyvaje zbaŭleńnie.

Heta vynikaje z vyššejšaha faktu, što usie prykazańni źmiaščajucca u padvojnym prykazańni lubaści. "Lubaść jość vypaŭnieńniem zakonu", kaža śv. Paulus. (Rom. 13, 10). Biaz lubaści Boha i lubaści bližniaha niama zbaŭleńnia. Śviaty Ioan kaža: "Chto nia lubić, tryvaje u śmierci" (17. 33,14). "Chto žyvie biaz lubaści, jość umieršym" (sv. Franc. Salezy). "Chto nia miłuje Jezusa Chrystusa, nichaj budzie praklaty" (1 Kor. 16, 22). "Jak biaz abodvych nohaŭ nia možna chadzić, tak nia možna dajści da Nieba i da Boha biaz lubaści Boha i lubaści bližniaha" (śv. Aug.) Ptuška moža padnosicca ad ziamli, kali maje dvoje skryłaŭ. A my tolki pry pomačy, lubaści Boha i bližniaha, možam padniacca da Nieba da Boha. My ničym nia jość, jak tolki pył, prad Boham, a adnak žadaje Boh, kab my Jaho lubili, ady iz ździŭleńniem stavić śviaty Aŭgustyn Bohu zapytańnie. "Čym jość, kali chočeš być miłavanym praz jaho i pahražaješ vialikimi karami, kali chto ab miłaści zabudziecca?"

3. Prykazańnie miłaści Boha, jość roŭnaznačnaje z prykazańniem miłaści bližniaha, bo adnaho biaz druhoha nia možna vypaŭnić.

Lubaść Boha nierazłučana źviazana z lubaściaj bližniaha. Lubaść bližniaha

šv. Paulus (Rom. 13, 8); Gal. 5, 14). Užo za toje vypaŭniańnie hetych prykazańniaŭ Božych, katoryja datykajuć bližniaha, Zbaviciel abiecaŭ viečnaje ščaście. (Mat. 19, 18). Inšym razam, takož kazaŭ, što toj asiahnie ščašlivaść viečnuju, chto pamahaŭ bližniamu u patrebach, abo vypaŭniaŭ učynki miłaserdzia. (Mat. 25, 31).

5. Dar, abo telenavitaść da miłaści Boha i bližniaha, atrymoŭlivajem razam z łaskaj uśviačajučaj.

Sami z siabie my niazdolnyja miłavać Boha nad usio. Dzieicca z nami jak z palmaj, pierasadžanaj z ciopłaj krainy u zimniejšuju staronku. Silicca vydavać płod dazrely i smačny, ale nia moža, bo nie chapaje ciapła. Padobna jość z našym sercam pa upadzieńniu hrachavym. Chaciełib Boha miłavać, ale nie majem da taho siły. Tolki uzmocnienyja siłaj Božaj, možam dajšci da praŭdzivaj miłaści Božaj. (šv. Francis Sal.). "Chaču, mahu, ale ździeić dobraha nie patraplu (Rom. 7,18). Tolki tady, kali śviaty Duch, naviedujučy nas u Chryscie (Croście), abo sakramencie Pakuty, uznosić i ulivaje łasku Božuju u sercy našyja. Dziela taho šv. Paulus kaža: "Miłaść Boha razlitaja u sercach praz Śviatoha Ducha, katory dadzieny nam" (Rom. 5, 5). Razam z miłaściaj Boha i lubaści bližniaha napaŭniaje sercy našyja. (šv. Aug.). Miłaść Boha i miłaść bližniaha; heta adna miłaść, tolki pradmiet miłaści rožny. Heta, jak-by dva ručajki, vypłyvajučyja z taho samaha žyrała, dźvie hałuziny vyrastajučyja z taho samaha pnia. Dziela taho Pan Chrystus padvojna daŭ Śviatha Ducha. Mianoŭna, kali chuchnuŭ na ich i skazaŭ: "Vaźmicie śviatoha Ducha, kamu adpuścicie hrachi, buduć adpuščany, a kamu zatrymajecie, buduć zatrymanyja" i na Siomuchu u vidzie ahnistych jazykoŭ. Padobna i my atrymlivajem iz Śviatym Ducham padvojnuju miłaść. (šv. Aug.) "Śviaty Duch jość zysłany ź Nieba na ziamlu, kab miłavali Boha i lubili bližniaha. (S. Hon)

Ab Episkopach (Biskupach)

1. "Episkopy zaniali miejscy śviatych Apostałaŭ" (Sabor Vatykanski).

Episkopy zastajucca u vielmi dakładnym źviazku ź ich papiarednikami Apostołami, jak-by źviano taho samaha łancuha; u tym tolki raźnica ad Apostołaŭ, što akruch ich dziejańnia ahraničajecca da svajej diecezii, tady kali akruch dziejańnia Apostołaŭ byŭ uvieś śviat. Nia majuć tako-ž daru niepamylnašci u svaim akruhu navučycielskim, jaki mieli Apostoły. (Apostoly mieli dar nieabmylnaści, kažny pa asobku, Episkopy majuć dar nieabmylnaści usie razam z Papam, a nie biaz jaho, a nie kažny pa asobku). Bo misyja Apostołaŭ była vyniatkava prystasavanaj da taho stanu rečy. Jak pieršyja raspaŭsiudževalniki viery Apostoły z natury rečy mieli vialikuju uładu i nadzvyčajnyja dary, jak

heta dar dziejańnia cudoŭ, dar havareńnia movami i niepamylnaść pry navučańni.

Uładu svaju navučycielskuju i pastyrskuju vykonvajuć episkopy praz toje što vybirajuć i vychoŭvajuć kandydataŭ u śviatarski stan, ustanaŭlajuć i razdajuć eklezijalnyja pasady, udzielajuć paŭnamoctvy da spaviadańnia i navučańnia religii, aprabujuć religijnyja pracy. Dziejnaści śviatarskija Episkopaŭ zaklučajucca u asablivaściach na tym, što u eklezii katalickaj Episkopy udzialajuć Biermavańnia i śviatarstva, paśviačajuć śviatyni, aŭtary, kielichi, śv. Alei. Jak supracoŭniki usiej Eklezii, Episkopy mohuć na suśvietnych Saborach, supolna z Papam vyrašać u spravach Eklezii, vydavać novyja rasparadžeńni i uchvały; u tych vypadkach-ściah majuć hołas vyrašajučy.

Episkopy nia jość pamocnikami Papy, ale samastojnymi kiraŭnikami Eklezii.

Episkopy trymajuć istotnuju ułady u Eklezii. Jany jościeka račaisnymi pastyrami, padzielanych im statkaŭ. (Sab. Vat. 4. 3.). Episkopaŭ ustanaviŭ Duch Śviaty, dziela kiravańnia Božaj Eklezijaj. (Dz. Apost. 20. 28). Jak syn, uradujačaha, maje z urodžańnia svajo prava da paźniejšaha samadzielnaha kiraŭnictva haspadarstvam, tak i Episkop atrymlivaje praz paśviačeńnie prava ułady kiravańniem Eklezijaj. U Eklezii katalickaj hetuju uładu pierakazvaje Papa.

Episkop, katory kiruje diecezijaj maje uładu kiravańnia nazyvajecca Ordinarius, a ustanova jahonaja Ordinariatam. Prybočnuju radu nazyvajuć "Kapituła". Jana zvyčajna składajecca z 6-ci kanonokaŭ. Časta Ordynarnyja Episkopy prosiać Papu dać pamocnika Episkopa, katorych nazyvajuć Sufraganami.

Paśla apošniaha Vatykanskaha Saboru da pomačy Episkopam pazakładali arhanizacyi, nazyvanyja "Senaty". U niekatorych diecezijach, śviatary pazakładali jašče śviatarskija arhanizacyi.

Na kandydataŭ u Episkopy pieravažna vyznačajuć Episkopy Ordinarii. U katalickaj Eklezii Papa vybiraje z tych kandydataŭ dy prysyłaje im listy (Bulli). U niekatorych haspadarstvach zhodna z kankardatam, padajuć niekalki kandydataŭ. Kali urad na niejkaha ź nich zhadžajecca, pasyłajuć prośbu da Papy u Vatykan. Kali Vatykanu nie padabajecca kandydat, damahajecca inšych kandydataŭ, abo sam vyznačaje. Tak u katalickaj Eklezii, jak i u inšych vymahajecca vyśviacić. Vyśviacić moža tolki Episkop u asyście śviedka, abo śviatara ci Episkopa. Kali paśviačany, nichto nia moža paśviačańnia adabrać. Kali-b i Papa adłučyŭ ad Eklezii, to śviatarstva ad jaho nia možna adabrać. U druhich Eklezijach, katoryja uznajuć paśviačeńnie jość toje samaje. U aŭtokefalnych cerkvach, predstaŭlajuć kandydataŭ uradu. Kali urad krainy nie praciŭny kandydataŭ, Episkopy paśviačajuć. Nijakaj inšaj duchoŭnaj ułady nie patrebujuć pytacca. Vyśviačany. Ci jon kamu padabajecca, astaniecca Episkopam až da śmierci. Važna moža paś-

viačać Episkopa. Troch halandskich Episkopaŭ nie chacieli pryznać niepamylnaści Papy, što da viery i čystaty, kali Papa niešta ahałašaje ex katedry da usiaho śvietu. Byli adłučany ad Katalickaj Eklezii. Nazvali svaju ekleziju stara-katalickaj i nie pakinuli svaich diecezijaŭ.

U Eklezii Katalickaj, aprača Episkopaŭ jość: Papa, jak nastupnik śv. Piotry, Kardynaly, Patryjarchi, Prymasy, Prałaty, Monsegniory, Dziekany. Usie jany zajmajuć peŭny pasad. Ale paśvićańniaŭ nie majuć. Znajchodziacca, aprača Papy, staršyja miž roŭnymi.

ŚVIATARY

Kažny Episkop starajecca mieć Pamocnikaŭ. Dzielataho zakładajuć seminaryii, kab u ich pryhatavać chłapcoŭ na adpaviednych pamocnikaŭ. U seminaryjach vučać fiłozofii, bohasłovii, historyi, prava, liturgii, administravańnia sakramentaŭ. Paśla 7-mi paśviečańniaŭ jany atrymlivajuć častku ułady episkapskaj. Śviatary, katoryja atrymlivajuć parachviju nazyvajucca proborščami. A ichs pamocniki vikarnymi. Śviatary praz paśviečańni atrymlivajuć uładu: chryścić, Imšu adpraŭlać, spaviadać, śluby davać (suženstva), propaviedzi havaryć. Raz paśviačeny — astajecca śviatarom až da śmierci. Episkop u svajej dyecezii, moža niekatorym zabaranić adpraŭlać liturgiju, ale śviatarstva nia moža adabrać.

PAPA PAULUS VI
PAVODLE PAHLADU NIEKATARYCH CASAPISAU

Miž pahladami hramadzkimi i palityčnymi, a teołogičnymi i eklezijalnymi Papy Paulusa VI jość vialikaja raźnica. Siem hadoŭ, paśla uzyjścia na Pietravy tron, Papa Paulus VI zastajecca zahadkava pastaciaj. Chacia šmatlika vystupaŭ i padarožničaŭ blizu pa usich kantynentach. -Ad času azijackaj padarožžy, niekataryja časapisy dumajuć, što u svaich dumkach paviarnuŭ naleva. Adnak-ža, zdajecca, što u pierakanańniach palityčnych i hramadzkich Papa Paulus V nie źmianiŭsia. Paprostu jahony charaktar i sposab dziejańnia časta fałšyva tłumačycca.

Papa Paulus VI u kvestyjach hramadzkich i palityčnych jość liberałam, a navat bolej levym. Ale u spravach teologičnych i eklezijalnych zaŭsiody zastajecca kanservatyŭnym. Palityčny i hramadzki liberalizm Papy Paulusa VI vidočny. Šmatlikova vystupaŭ suproć režymu generała Francisco Franko. Maładym śviatarom dziejničaŭ u hrupach, jakija vystupali suproć režymu Mussuliniaho. Hańbavaŭ kaźni brazylijskaha režymu i inšyja režymy. Prymaŭ predstaŭnikoŭ afrykanskich nacyjanalistych, jakija viaduć zmahańnie z romska—katalickaj Portuhalijaj. Papa kanserva-

tyŭna papieraje O.N.Z. dy dziejnaść jaho paasobnych ahiencyjaŭ. Jahonyja vyskazy na tematu hramadzkich spraviadlivaściaŭ, a pierad usim, u encyklicy "Populorum Progresio", śviedčać ab tym, što adobryvaje šmat pryncypaŭ spałučanych tradycyjna iz socyjalizmam. Papa Paulus VI nia jość abaroncam zachodniaj kapitalistyčnaj systemy, čaho možna-b było spadziavacca jaho, jak hałavy katalickaj eklezii.

Adnak-ža, nia hledziačy na svoj palityčny i hramadzki liberalizm, Papa Paulus VI, astajecca niepachilnym praciŭnikam adychodu ad "depozytu viery", katory atrymaŭ u spadčynie pa svaich papiarednikach i, katory interpretuje u svoj ułasny sposab.

Praŭda, Papa Paulus VI dachavaŭ viernaść II-ha Vatykanskaha Saboru, uvodziečy u žyćcio bolšaść jaho paaddzielnych ukazańniaŭ. Niahledziačy na vialiki supraciŭ kołaŭ tradycyjnych, pravioŭ reformu liturhičnuju. Pieršuju ad časoŭ pontyfikatu Papy Paulusa V-ha u XVI-m stalećci.

Ahraničyŭ pyšnaść papiežskaha pasadu i imknuŭsia da umižnarodnieńnia kuryi, uvodziačy u jaje duchoŭnikaŭ inšych narodnaściaŭ. Adabryŭ pašyreńnie upavažnieńniaŭ paradaŭ episkopaŭ u paasobnych krainach i uvioŭ ź imi supracoŭnictvo, zklikajučy rehularnyja synody episkopaŭ u Romie. -Adnak-ža, navat tady, kali pravodziŭ reformy, davaŭ da zrazumieńnia što jahonyja mety ahraničanyja. Zrefarmavanaja liturgija nie vymahaja dalšych palepšańniaŭ i usialakiaj experymenty pavinny być zakončanyje. Liturgija Papy Paulusa VI zastałasia zastuplenaja praz formu unovočešnianu, ale, blizu daŭnaj, štyŭnaj.

Najbolš vyłam, jakoha dakanaŭ II-hi Sabor Vatykanski, datknuŭ halinu praktyčnuju. Adznačyŭ jon adychod ad papiežskaha centralizmu, katory ad šmat stahodździaŭ padaŭlaŭ miesnuju incyjatyvu i adkaznaść.

Adnak ništo niaŭskazyvaje na toje, kab Papa Paulus VI adabryŭ ducha II-ha Vatykanskaha Saboru. Nia jość Jon sam pad hetym uzhladam, bo šmat — kali nia bolšaść — episkopaŭ zastajucca hłuchimi na pastanovy II-ha Vatykanskaha Saboru. Časta nie biaruć pad uvahu incyjatyvy mienšych i admaŭlajuć pryniaćcia za ich adkaznaści. U nia mnohich zdareńniach, kali miesnaja incyjatyva dajšła da hołasu, Papa Paulus vyskazyvaŭ svajo niezadavoleńnie dy kazaŭ ab niebaspiečy schizmy dy staraŭsia usimi siłami da zakiłzańnia zbuntavanych episkopaŭ, śviataroŭ dy viernikaŭ.

Teologičny i eklezijalny konservatyzm Papy Paulusa VI-ha najbolej prajaŭlajecca pry dvoch prablemach: kantrola parodžeńniaŭ i celabacie śviataroŭ. Na koratka pierad vyjezdam u Aziju, Papa Paulus VI panoŭna paćvierdziŭ svoj suproć kantroli urodžańniaŭ, z vyniatkam zaaprabavanaj praz Eklezìju metady "kalendaryka". Kali hetahodny synod episkopaŭ budzie dyskutavać na temu celibatu śviataroŭ, kožnaja prapazycyja źmienaŭ napatkaja napeŭna na silny supraciŭ Papy. A nie šmat episkopaŭ advažycca suproć sta-

vicca Śviatomu Ajcu, stojačy ź im tvar u tvar, bo miž imi za mała liberałaŭ.

Prajšło šmat stahodździaŭ kali Papa dzialiŭ novy śviet miž Hišpanijaj i Portuhalijaj. Padčas kryzysaŭ da jakich dachodziło u časy jahonaha pantyfikatu, Papa Paulus VI časta padčorkvaŭ što hatoŭ adyhryvać rolu arbitra u sprečkach miž vialikimi i małymi haspadarstvami. Bolšyja haspadarstvy nie akazyvali vialikaj achvoty karystać ź jahonych pasłuhaŭ. Palityki, katoryja rupliva adviedyvali Vatykan, najbolej byli zainterasavanyja atrymańniem katalickich hałasoŭ u svaich krainach, jak karystać z paradaŭ Vikarnaha Chrystusa.

Blizu ad časoŭ Kanstantina Roma — Katalickaja Eklezija imkniecca da chrystanizacyi hramadzkaści, pačynajučy ad adzinkaŭ. Heta nia lohkaja meta. Praciŭnikaŭ było šmat nia tolki miž inšymi vieravyznańniami, ale i miž svaimi. Dy i ciapier Papa Paulus VI maje praciŭnikaŭ. Kansarvatysty skryhočuć zubami i časta suprać dziejničajuć, a liberały časta pakidajuć Roma — Katalickuju Ekleziju. Eklezija ačyščajecca ad śmiaćcia.

ZBAVICIEL U FORMACYI CHRYŚCIJANSTVA

Paniaćcie vychavańnia, jaho męta, srodki i metoda u pedagogicy nia jość dakładna, supolna ustanoŭleny, bo zaležyć jano ahulnaha pahladu na śviet, a u padrobnaści zaležyć ad pahladu na ludzkuju naturu. Źmiena hetaha pahladu upłyvaje na pedagogičny ideał. U Siaredniavieču relihijnaje vychavańnie hałoŭna zaklučałasia na kultury unutranaj ducha ź niekatorym zapuščeńni vonkavaj kultury cieła. U časy Adradžańnia razam z klasyčnaj staražytnaj formaj u vychavańnie pranikaŭ pahanski duch, biaz jasnaha paniaćcia ab mecie žyćcia, a tym samym i biaz istotnaj mecie vychavańnia. Metaj stajecca tolki ziamnoje žyćcio, a vychavańnie zajmajecca, vyłučna, tolki spravami, jakija adnosiecca da dačasnych rečaŭ.

Praŭda Adradžańnie stałosia pryčynaju pahłybieńnia teoryi pedagogičnaj, ale tolki u rečach adnosiačychsia da kultury vonkavaj, ź vialikaj škodaj dla kultury ducha. Pačynajecca pamału zahublacca duch chryścijanizmu, a pierad vačyma vychavancaŭ źnikaje meta vychavańnia. Hety praces pastupaje nia tolki u krainach, u katorych dziejniki vyrašajuć skrajni materyjalizm, ale i u inšych, dzie nie uvažajuć užo dušy za formu substancyjalnuju cieła, ale za fikcyju asnovu psychičnych čynnaściaŭ.

(Dalej budzie)

U jubilej Prałata Piatra Tatarynoviča

Hoc in mundo hamo est Viater.

Na hetym Božym śviecie čałaviek źjaŭlajecca padarožnikam... i to ad svajho samaho zapačaćcia ŭva ŭłońnie maci svajej až da samaj mahiły, kali jahonyja astanki u trunie apuściać va ŭłońnie matki - ziamielki, zakryjuć jejnym pokryvam - syroj ziamloj i zapiajuć: *Vo błažennom uspienii viečny pakoj padazd', Hospodi, usopšemu rabu Tvojemu i stvory jemu viečnuju pamiat'.* Abo, jak heta byvaje u Zachodnim Abradzie: *Viečny supačynak daj jamu, Boža, i viečnaje śviatło niachaj jamu* (abo joj) *śviecić na vieki viekaŭ!* Dy mo' skažuć: u *prachu ty paŭstaŭ i u prach abiertaješsia.* Na zavieršeńnie zapiajuć *Anioł Panski* (Angelus Domini...), ukancy trojčy paŭtarajučy: *Viečny supačynak daj jamu* abo *joj, Boža.* Vialikaja padarož zakončyłasia, choć mo' čałaviek i mała žyŭ na śviecie, choć mo' navat dzicianiom pamior... Pierastupić paroh z tlennaści u biesśmiertnuju viečnaść - heta vialikaja, vialikija padarož!

Padarož heta ludzkoj istoty pačynajecca jašče va ŭłońnie maci, u samym zapačaćciu čałavieka ŭ vialikaj skrytaj, zusim nieznačnaj, zdecca, tajnie, ale sapraŭdy strašenna mahutnaj. Bač, dva elementy, spermatozoon i ovum, element mužčynski i element žanočy, łučacca razam va ŭłońnie maci i paŭstaje ludzki zarodyš, u jaki, u peŭny momant, Sam Hospad Boh ulivaje biesśmiarotnuju dušu, i ŭraz z zarodyša paŭstaje ludzkaja asoba, persona, i pačynaje žyć svaim ŭłasnym žyćciom, choć žyvie adnačasna i žyćciom matki svajej. Heta asobka dychaje, biare ŭ siabie kisłarod i vydychaje vuhlarod, kormicca, žyviccy ježaj, jakuju maci prymaje, a kali hetaj mała, to kormicca, žyvicca, samaj materyjaj, samymi žyvymi jačejkami matki... I hetak asobka heta pracuje, raście, zmahajecca i pastajanna imkniecca k tamu, kab vyrvacca iz tajomnaho, vuzkaho i niepraśvietnaho śvietu svajej maci na śviet bieły, šyroki, biazmiežny. Heta adzinaje i hałoŭnaje meta ludzkoj persony va ŭłońnie maci! Urešcie, paśla doŭhich i apasnych miesiacaŭ, padarož va ŭłońnie svajej maci kančajecca: dziciatka naradžajecca. Svoj prychod prajaŭlaje krykam, płačam... Kryčyć... abjaŭlaje svaje pravy na ŭsio čysta na hetym śviecie - na sonca, na miesiac, vieka na hetaj ziamli, bo Hospad Boh stvaryŭ dla jaho, dla jaje, čałavie-

ka nieba i ziamlu i usio toje, što jość na niabiosach i na ziamli i pad ziamloj i ŭ ziamli i na vadzie i ŭvadzie, na mory, u mory, na vozierach i u vozierach, i rekach i u rekach - nidzie nie znajdzieš čaho kolečy, što Hospad Boh nie stvaryŭ dla čałavieka i, u daviaršeńnie, daŭ jamu Svajho Syna Adzinarodnaho, jak Bohačałavieka, kab praz Jaho i u Im i z Im byŭ zbaŭlen, spasion i uviedzien u słavu Uskrosu Haspodniaho.

I płača płačam mahutnym novanarodžana dziciania... Zajaŭlaje: Mahucien ja, uvieś śviet moj! I Boh moj! Ale, bačcie, jaki ja kvoły, biassilny! Ratujcie mianie! Apiekujcieś mnoj, inakš zahinu! I ratujuć uraz jaho...i apiekujucca im... Myjuć, apranajuć, kormiać jaho. I tvoryć jon pieršuju svaju padarož na hetym dy na biełym i šyrokim śviecie: iz ruk 'baby', a mo' nat i akušerki jon apynajecca u jaślach, abo ŭ lulcy, u kałybeieli. I smačna śpić... adpačyvaje paśla vielmi ciažkoj i niebiaspiečnaj padarožy...

Adpačyŭ, prasnuŭsia... kryčyć, płača, ješci choča! Kormiać, ucichamirvajuć malutku... Znoŭ śpić, adpačyvaje, a straŭnik jahony pracuje biezupynna... u svajej labaratoryi abiartaje stravu novapryniatuju ŭ kroŭ i cieła, va usiakija žyvyja jačejki i sistemy u dziciačaj istocie... Praz hadzin try - čatery znoŭ kryčyć, płača, lamantuje - znoŭ choča ješci i jaho kormiać iznoŭ i hetak bieskonca, ale za toje jon raście, na vazie prybyvaje... Pačynaje śmiejacca... dobra mnie, i ja vam dziakuju za usie vašyja łaski, dabratu, za hetaki dobry dahlad, choć ja ničoha nie rablu, a tolki jem i splu... Ale mo' kali niebudź addziakuju vam... Minajuć dni, tydni, miesiacy, i jon pačynaje u lulcy - kałyscy napružvacca, pačuŭ užo niejkuju siłu ŭ sabie i płača, kryčyć... vyzvalcie mianie iz hetaj viaźnicy! Vyzvalajuć... iz lulki - kałyski jon čynić padarož na padłohu, nat na syruju: maci pałažyła jaho tudy... A jon što! Davaj padarožničać pa chacie... poŭzać na karačkach! Maci rada, śmiajacca, a baćka kryčyć: ty maci zastudziš jaho... biary i kładzi jaho znoŭ u kałysku - lulku. Maci słuchaje, a dzicia kryčyć, trapiečacca, ani jak nie choča viartacca u svaju viaznicu, u svoj vastroh. Ale nima rady: strohi zahad baćki treba vypaŭniać! Adnak i baćka niejak pačynaje razumieć, što dziciaci treba dać bolš voli: mo budzie dužeć, rašci chutčej. Dyk štodzionna dajuć jamu ŭsio bolš i bolš svabody... Za svabodu svaju usiej dušoj pastaju, dumajecca i śnicca dziciaci. I voś adnojčy, kali jaho vypuścili na svabodu, jon pačuŭ

na zory - zorańki, na matku - ziamielku i usio, što jošć dla jaje, dla čała-u sabie takuju siłu i moc, što paprobaŭ ustać na nohi... Ustaŭ, zachistaŭsia, ledź nie hrymnuŭ na padłohu, na ziamlu hlinaj pakrytyju... Chatnija, siarod śmiechu i rohatu, padbiehli, padtrymali i jon nie paŭ i vielmi rad byŭ, što nie ŭpaŭ i ad radaści śmiejaŭsia... Chatnija-ž pamahli jamu zrabić paru krokaŭ... Heta byŭ pačatak jaho vialikaj padarožy pa chacie... Praz tydzień, dva tydni jon adčuvaje u sabie takuju siłu - moc, što nie chodzić, a biahom biažyć pa chaci z kuta u kut, udoŭž i papiarok žylla, i ščylna začyniajuć dźviery, kab nie vyšmyhnuŭ na dvor... Ale voś dziva: bačać jon dziare hlinu sa ščylin u chaci i prahavita ješć jaje... A što-ž heta takoje? Dziviacca i pytajucca ŭ siabie chatnija... Nie viedajuć, ale jon viedaje: u vašaj stravie niedachop žaleza, a žaleza mnie vielmi patrebna dla maich kaściej, mazhoŭ, nervovych sistem... Tamu voś i šukaju žaleza u hetaj hlinie sa ścien, spadziajučyś, što chata nie pavalicca ad maich padziej!

Borzda iduć, minajuć hadki, a naš chłopčyk, bač, ŭžo i husi pasie, na druhi hod, z łustačkaj chleba i skvaračkaj u torbaččy, jon honić karoŭki u pole, piarestuju i amialušku, i tam ich dobra dahladaje, kab bolš małačka dali... Nadta dobry i dbały pastušok. Baćki rady, a susiedzi zavidujuć... toj ci inšy havora: Voś kab heta moj Michaśka, abo Janka byŭ hetakim, jak hety voś Piatručok!

Pryšła zima i chłopčyku ŭdałosia papaść u školu: nadta chacieŭ vučycca hramacie, choć baćki jašče i nie puščali jaho .. ty šče za mały, a škoła daloka... Ale puścili... Pačaŭ lubić školu ŭsio bolš i bolš i dobra vučyŭsia!

Ale-ž viedać-znać treba: jon byŭ chryščany, druhi raz naradziŭsia, i ŭžo nie advoli muža i nie ad prahnaści cieła, a ad Śviatoha Ducha, u imia Praśviatoj Trojcy, Boha Ajca Tvarca suśvietu, Boha Syna, Spasa suśvietu, Boha, Ducha Śviatoha, Boha lubvi, śviataści, daskanalnaści, sa ŭsimi Jahonymi darami pramudraści, rozumu, viedy, smaku nadpryrodnaha da rečaŭ śviatych, niabiesnych, z darami mužnaści, ciarplivaści, stojkaści, vytrymki... Praz śviaty chrost jon staŭsia chryścijaninam, druhim Chrystom, i dali jamu imia vialikaho apostała i mučanika i bačnaj Hałavy Kaściola - Carkvy... imia taho, katoramu Chrystos skazaŭ, u znaharodu za jaho vialikuju vieru i druhija vialkija prykmiety i jakaści: Ty Piatro, Ty

skała, i na hetaj skale Ja zbuduju Maju Carkvu, Moj Kaścioł, i bramy piakielnyja nie pieramohić Jaje, Jaho, (Macvieja 16, 18). I voś Piatro ros, hadavaŭsia, staŭsia dužym chłapcom, ruplivym k pracy, čullivym u pacierach, na malitvie, jakija vyvučaŭ ad maci, ad baćki... Ale voś ŭžo para i davieści jaho da Pieršaj Kamuniji Śviatoj... Pasyłajuć jaho u kaścioł na NAVUKU, z karoŭkami u poli niejak dajuć sabie radu i biez jaho, choć i ciažkavata byvaje... Chodzić, padarožničaje na NAVUKU u kaścioł štodzionna... Uvažna słuchaje... vučycca! Urešcie pryjmaje ŭ pieršy raz Śviatuju Kamuniju vielmi pabožna, z hłybokaj vieraj, mahutnaj nadziejaj, z haračaj luboŭju... Zdavałaś jamu, što jon ŭžo nie na ziamli, a ŭ Niebie... i uvažna słuchaje, što Chrystos Eucharystyčny Boh, z Jakim jon hetak ščylna złučyŭsia pra Śviatuju Kamuniju... słuchaje, što Jon jamu skaže... A Chrystos havoryć: Samaja vialikaja padarož čałavieka, heta padarož jaho k viečnaści, k ščaślivaj viečnaści. Dziela hetaj viečnaści jahonaj Ja, Syn Božy, staŭsia i synam čałaviečym, zapačaŭsia Śviatym Ducham ŭ pračystym Ułońnie Dzievy Maryi, naradziŭsia ŭ Betlejemie, hadavaŭsia, ros u Nazarecie, paśla-ž navučaŭ ludziej - vučyŭ ich i navukaj Majej i Maim prykładam žyćciovym, i urešcie ciarpieŭ, byŭ ukryžavany, až try hadziny strašenna kanaŭ i nijak nie moh skanać, chacieŭ, kab ŭsio jašče bolš ciarpieć za hety śviet, za vas, za kožnaha iz vas i zaciabie, darahi Piatro, kab pakazać jak mnoha i jak horača, z jakoj biazmiežnaj luboŭju haračaj, ludzkoj i Božaj luboŭju Ja lubiŭ i, lublu cały hety śviet, usich ludziej, kožnaha čałavieka, budź jon hetaj ci inšaj rasy, budź jon hetaj ci druhoj nacyjanalnaści, budź jon hetaho charaktaru ci inšaho... Piatro, dzicia Majo, znaj i viedaj dobra heta usio!

Adnačasna prypomni sabie Maju Apošniuju Viačeru, Jakuju jeŭ Ja z Maimi apostałami. Pračytaj u śviatym Jevanhielli ab tym, jak Ja jaje ždziejśniŭ: *Heta była Maja pieršaja imša, Božaja Liturhija.* Uziaŭšy chleb, toj što ludzi štodzionna jaduć i što ty ŭ pole z saboj biareš, kab pasiłkavacca im ad času da času... Dyk voś uziaŭšy chleb, Ja uznios vočy maje k Majmu Ajcu Niabiesnamu i padziakavaŭšy Jamu za usio čysta na śviecie, Ja błasłaviŭ hety chleb i moviŭ: Biarecie i jeście, heta jość cieła Majo. Paśla-ž, uziaŭšy kielich, błasłaviŭ Ja jaho, i padziakavaŭšy za usio Ajcu Niabiesnamu, Ja moviŭ: Biarecie i pijcie vy usie z jaho, heta jość Maja Kroŭ Novaha Zapavietu, katoraja miecimie pralivacca na adpuščeńnie hra

choŭ. (Macvieja 26, 26 - 29). Zahadaŭ Ja Maim Apostałam, daŭšy im uładu, čynić heta ŭsio až da kanca śvietu, bo Ja nie chacieŭ pakinuć vas, na źviej viecier sirotami... Paśla-ž *hetaj viačery Ja pajšoŭ na strašennyja muki i śmierć*...Ale uskros i hetak pieramoh usich Maich i vašych vorahaŭ... Ustanaviŭšy Carkvu - Kaścioł, sa usimi Tajemstvami, sakramentami dla zbaŭleńnia ludziej, Ja uzyšoŭ na Nieba, na Ułońnie Majho Ajca Niabiesnaho, skul Ja i pryšoŭ k vam na ziamlu... Adnak jak Ja ŭžo tolki što ŭspomniŭ, Ja nie pakinuŭ vas sirotami, Ja pastajanna zychodžu na vašy Aŭtary, Pasady, kali tolki adpraŭlajecca Śviataja Imša, piajecca Božaja Liturhija maimi śviatarami i śviaščeńnikami. Zychodžu tady Ja k vam jak Bohačałaviek Eucharystyčny, ale toj samy, choć, viadoma, pad druhim vyhladam, pad postaćciu chleba i vina, ale Toj Samy, Katory prajšoŭ praz usie tajny svajho ziamnoha žyćcia, Toj Samy,Katory uskros i katory, prad Svaim UŠEŚCIEM kazaŭ Svaim apostałam: I voś Ja z vami na zaŭsiahdy, až da kanca śvietu. (Maćvieja 28, 20).

Zahadaŭ Ja na *Apošniaj Viačery* Maim vučniam i apostałam, kab Maju biaskroŭnuju *žertvu - Achviaru* prynosili za siabie i za śviet až da kanca suśvietu, ale pakidajučy, ich Ja im zahadaŭ, kab išli i navučali usie narody, vyvodzili ich iz ciemry da śviatła i vyvodzili iz "niavoli Ehyptu", z hrešnaho stanovišča, i viali u Karaleŭstva Božaje... I kab čynili heta ažno da kanca, ažno da kanca śvietu.

Piatro, dzicia, mo' i ty chacieŭ-by być voś hetakim śviatarom, apostałam Maim? Čamu-ž nie, Hospadzie! Ja vielmi chacieŭ hetakim stacca i hetakim być ds kanca miru... Dyk budzie-ž, kažu tabie, što ty budzieš!

Zradziłasia ŭ maładoj istocie, personie Piatra paklikańnie k śviatomu śviatarstvu... I jon pačaŭ vialikuju padarož... Nie lohka bylo prajšci praz usie navuki ŭ roznych školach i ŭ sieminaryi i zdabyć usialakija cnoty chryścijanskija, kab urešcie, pa miarkavańniu duchoŭnych uładaŭ, być dastojnym rukapałažeńnia - vyśviečańnie na śviatara... I byŭ jon vyśviečany u červieni u 1921 hodzie, znača, siahońnia 14-ho listapada, 1971 hoda, užo krychu bolš jak piaćdziesiat hadoŭ tamu nazad... Uraz-ža paśla vyśviečańnia pačałasia novaja padarož dla maladoha ščyraho, ruplivaho, pabožnaho, addanaho Bohu i ludziam śviatara Piatra... Pracuje na roznych parafijach jak vikaryj, paśla-ž naznačajuć jaho być probarščam... na adnej iz parafij. Usiudy pracuje biezupynna i cierpliva pieranosić

usiakija prykraści... Jaho praśledujuć za praŭdu, za ščyraść, za atkrytaść, za luboŭ k svajmu narodu. Adnak jon stojka pieranosić heta usio i sam imkniecca ŭsio k bolšaj lubvi k Bohu i viadzie druhich k Jamu i slovam i piarom, a pradusim pieknym svaim žyćciovym prykładam.

Raspačynajecca druhaja strašennaja suśvietnaja vajna... Zdoleŭ naš śviatar prabracca praz roznyja vajennyja fronty i paśla ciažkoj i hroznaj padarožy praz usiu Eŭropu apyniŭsia ŭreščie ŭ adviečnym Rymie, dzie jahony vialiki Patron, Apostał Piatro, kaliś daŭno, pa ŭskrosie Chrysta i Jaho adbyćciu na Ŭłońnie Svajho Ajca Niabiesnaho, žyŭ, kieravaŭ Kaściołam - Carkvoj adtul, iz Rymu, i ureščie pamior śmierciu vialikaho i śviatoha mučanika.

U Rymie pačynaje niastomny śviatar naš, novuju padarož - pastupaje ŭ universytet, vučycca, zdabyvaje doktorat, vysokuju vučonuju stupień... Biarecca za ŹNIČ i čynić praz jaho padarožy pa całym śviecie... Havoryć pa radyjo — hołas jaho razlehajecca pa całym śviecie. Byvaje ŭ Papy Rymskaho, Ioanna XXIII. Čynić pierakłady Novaho Zapavietu na biełaruskuju movu, i vialikaj knihaj Henryka Sienkieviča — QUO VADIS? Eklezialny Rymski śviet bačyć jahonyja vialikija zasłuhi i, u znaharodu, čynić jaho Prałatam.

I voś jon, śviatar, prałat, mnohazasłužany pierad svaim narodam biełaruskim i prad Carkvoj, Kaściołam, siahońnia z nami i pierad nami, adbyŭšy vielikuju padarož iz Rymu ažno siudy ŭ Carkvu Chrysta Spasa... Astajecca jamu i pierad im jašče vialikaja padarož — mnoha, mnoha hadoŭ jamu jašče treba padarničać I VIEŚCI LUDZIEJ DA BOHA i k ich ščaślivaj viečnaści. Ad dušy, ad serca žadajem my usie jamu dobraha zdaroŭja i plonnaj pracy.

Hoc in mundo... homo viator est.

A. Janka Tarasevič

Vydaviec-Redaktar (Publisher-Editor): Rev. Francis Cherniaŭski

Address: 164 Broadway, Fort Edward, N.Y., U.S.A., 12828
Telephone: RH 7-5117 ....

Padpiska na hod 70 centaŭ, cana adnaho exemplara 15 c.